

C. K. POLICEJNÍ KOMISAŘ POBUDA SE PŘEDSTAVUJE

Rohový třípatrový dům s prostou fasádou má okna na rušnou pražskou Ferdinandovou třídu, ale hlavní vstup je z Poštovské ulice. Na oválném štítku má ten rozlehlý dům popisné číslo 314. Vedle vchodu ve výšce dospělého člověka svítí bílá oválná smaltovaná cedule s rakouským dvojhla-
vým orlem a korunkou. Nápis pak oznamuje, že tato budova je sídlem *K. k. Polizey Direction*. Policejním prezidiem není jen tato hlavní budova, ale i ostatní, celý komplex budov stáječící se za roh do Bartolomějské ulice. Tady je centralizována veškerá moc rakouské císařské policie v Praze. V dalších budovách je zřízeno okresní policejní oddělení pro Staré Město pražské, místnosti a pokoje pro mužstvo, věznice, úřadovna policejního lékaře, ústředního inspektora, zpravodajské oddělení. Budovy jsou vzájemně propojeny chodbami a dvorem. Na dvoře policejního prezidia postávají policejní drožky se zapřaženými koňmi pro případ rychlého nasazení do akce. Hlavní budova č. p. 314 má v přízemí ústřední přihlašovací úřad, protokol, spisovnu a sídlí zde i šéf policejních lékařů. V prvním patře je pak zasedací síň, úřadovny konceptních úředníků, úřadovna policejního ředitele, prezidiální kancelář a síň pro novináře. V druhém patře sídlí zpravodajské oddělení, kanceláře úředníků, úřadovna přednosta, telegraf a telefonní ústředna a oddělení litografie. V dalším, posledním patře pak kancelář přednosta IV. oddělení, kanceláře detektivů, výpravna a protokol.

C. k. policejní komisař František Xaver Pobuda stál na měkkém rudém koberci v kanceláři policejního ředitele. Spolu s ním tam stálo v řadě všech devět okresních policejních komisařů spravujících jednotlivé pražské obvody. Po levé straně komisaře Franze Xavera Pobudy jeho kolega komisař Škampa ze správního okrsku Josefov, mající své komisařství na Jánském náměstí. Po jeho pravé straně policejní komisař Václav Dvořák z Bubenče, jehož policejní úřadovna sídlí hned vedle kostela sv. Gotharda v Bubenči. Dále pak ostatní páni komisaři zastupující jednotlivé okrsky Velké Prahy. Zatím mlčky stáli a naslouchali slovům policejního ředitele Franze von Stejskala.

Pobuda po očku pozoroval vedle stojícího komisaře Dvořáka, snad proto, že ho téměř měsíc neviděl a rád by s ním zavedl hovor. Teď to ovšem nešlo, bylo nutné naslouchat přísným direktivám policejního ředitele. Komisař Dvořák byl ze všech devíti komisařů Pobudovu srdci neblížeší. Už z toho důvodu, že jejich okrsky spolu sousedily a mnohdy spolupracovali na řešení policejních případů. Oba byli přibližně stejně staří a své okrsky měli za řekou, v levobřežní části královského města pražského. Měli i společné názory a vzájemně si nezištně vypomáhali.

Komisař Pobuda spolu s ostatními naslouchal monotónní němčině holohlavého muže s patriarchálním knírem. Stál tam již přes hodinu a jako by mu význam slov starého muže unikal. Jako obvykle se zabýval omladináři, což byla česká mládežnická politická organizace zasazující se o větší národnostní práva Čechů, o zavedení jednotného hlasovacího práva. Pobuda věděl, že ve své podstatě za to mohly punktace, které měly česko-německé národnostní spory vyřešit rozdělením správy země na německé a smíšené oblasti, a tím fakticky rozložit tradiční Království české. Už před dvěma roky docházelo s rostoucí politickou krizí k demonstracím a nepokojům, veřejnému pobuřování

a srážkám s policií. Šlo o demonstrativní zpívání národních písní, pokus o svržení sochy svatého Jana Nepomuckého a konečně došlo i k rozsáhlé bitce s policií na Olšanských hřbitovech v Praze. Docházelo také k hanobení státních znaků, rozšiřování letáků, jejichž obsah byl označen jako protistátní, velezrádný.

V kanceláři na policejním ředitelství šlo o každotýdenní prezentaci, kdy si von Stejskal nechal sezvat všechny své podřízené komisaře a vedl k nim řeč. V tom dnešním proslovu nechtěl připustit, že takzvaní omladináři jsou již pochyťtáni, odsouzeni a jejich hlavní představitelé Rašín, Herold, Neumann, Holzbach či Modráček úpí v žaláři. Připomínal, že stále zde zůstávají skryté buňky oponentů režimu a je nutné je vypátrat a zatknout. I v uhašeném ohni může doutnat zárodek příští revoluce, která ohrozí celou rakousko-uherskou monarchii v čele s císařem Františkem Josefem I.

Holohlavý, brunátný policejní ředitel, dvorní rada Franz von Stejskal náhle vstal z křesla. Na uniformě se mu zaleskly řády, které měl vystavené na prsou na odív svém podřízeným, kteří tu před ním stáli v uctivém postoji. Z přítomných komisařů se mohl vyznamenáním pochlubit jen komisař Piwak z komisařství vinohradského, kterému se na uniformě skvěl saský řád Augusta. František Xaver Pobuda zatím žádným řádem dekorován nebyl, na jeho služební uniformě v ohrádce na límci byly pouze dvě stříbrné hvězdy. Jen Václav Ploch z karlínského distriktu měl na límci hvězdy tři, a to z titulu funkce vrchního komisaře. Pro Pobudu mělo tohle setkání spíše společenský význam, úkoly na něj kladené šly obvykle jinou cestou v Holešovicích, s Omladinou nebojoval. A také se rád se svými kolegy opět po týdnu setkal. Dnes policejní prezident von Stejskal neřešil nic podstatného, i když se raport protáhl. Policejní prezident se zmínil o neobvyklém a zatím ojedinělém případě, který se objevil na policejní scéně. Šlo o padělání nebo lépe řečeno

zneužití šlechtických predikátů. Skupina osob se pokusila prodávat dokumenty, které poté opravňovaly nosit šlechtický přídomek. Nic takového se ještě předtím nestalo.

Jinak nebylo o čem hovořit, jen o studentských bouřích. Bokem po pravici prezidenta von Stejskala stál přednosta prezidiální kanceláře policejní rada František Marschan. Za ním pak komisař Václav Olič, muž, který se přes své mládí stal vedoucím IV. vyšetřovacího oddělení. Vrchní komisař Olič byl oblíbencem prezidenta von Stejskala a své ostruhy, jak by se řeklo, si vysloužil právě na procesu s Omladinou. Byl to právě on, kdo se s nebývalou vervou zapojil do vyšetřování. Domněnku o tajné organizaci podporovaly zabavené letáky, které se tehdy daly vyrobit na hektografu, tiskařském zřízení podléhajícím státní kontrole a zvláštnímu policejnímu povolení. Jeden nelegálně držený stroj objevil Olič při domovní prohlídce u jistého Jana Zieglosera, jednoho z účastníků demonstrace. Komisař Olič také zabavil jeho osobní deník, kde si Ziegloser zapisoval postřehy z politického života pražské mládeže. Olič si tyto zápisky vyložil jako potvrzení existence tajné organizace s názvem Omladina.

Poté, co demonstranti při oficiálním ceremonálu na Velkém náměstí přehlušili svým zpěvem vojenskou kapelu, vydali se jednotně Celetnou ulicí, kde provolávali hesla, tupili císaře, rozbili výklady restaurace *U Císaře rakouského* a vývěsní štít šlechtického kasina, policie zakročila. Následovalo rozsáhlé zatýkání a vyhlášení stanného práva nad Prahou a přilehlými okresy, Olič zatkl 36 domnělých omladinářů. Proto onen strmý kariérní vzestup a přízeň samotného prezidenta von Stejskala. Ovšem přízeň starších kolegů si nevysloužil. Komisař Pobuda ho rád neměl. Ani ne tak pro jeho služební horlivost, ale pro metody vyšetřování, při nichž nebral ohledy na své kolegy a byl ochoten jít i tak říkajíc přes mrtvolu.